

Розділ 1

Маркетинг інновацій

УДК 332.14

JEL Classification: O10, O31, O33

Перерва Петро Григорович,
*д-р екон. наук, професор,
декан економічного факультету,
НТУ «Харківський політехнічний інститут» (м. Харків, Україна);*
Глізнуца Марина Юрївна,
*асистент кафедри організації виробництва та управління персоналом,
НТУ «Харківський політехнічний інститут» (м. Харків, Україна)*

БЕНЧМАРКІНГ ЯК МЕТОД ОЦІНЮВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНІВ

У статті розглянуто проблему вимірювання інтелектуального потенціалу, його використання і нарощування в регіональній політиці соціально-економічного розвитку. Приділено увагу процесу інтелектуалізації економічної діяльності господарських структур і підприємств в аспекті його впливу на інноваційний розвиток регіонів. Запропоновано оцінювати інтелектуальний потенціал регіону з використанням бенчмаркінгової технології.

Ключові слова: інтелектуальний потенціал, науково-технічний потенціал, інтелектуальний капітал (ІК), бенчмаркінг.

Постановка проблеми. Процес знаходження України в стагнаційному та нестійкому режимі перехідного етапу розвитку явно свідчить про наявність у країні надзвичайно складних проблем, значна доля яких своїми кореневими витоками має внутрішній характер. Однією з причин негараздів є неефективне використання наявних ресурсів, серед яких інтелектуальний потенціал, який необхідно поставити на перше місце. Світовий досвід показує, що тільки через увагу до інтелектуального багатства та через ефективні механізми його використання, формується інноваційна економіка й нове високорозвинене суспільство. У науково-технічному та інтелектуальному секторах суспільства формується як сам потенціал, так і механізми управління цим потенціалом з метою забезпечення соціально-економічного розвитку. Розгляд інтелектуальних ресурсів, інтелектуального потенціалу і науково-технічної складової цього потенціалу з точки зору впливу в цілому на економіку та на окремі структури господарської системи є постійно актуальним, а особливо в такій ситуації, коли інші ресурси вичерпані або недоступні [1; 2].

Аналіз останніх публікацій. Вагомий внесок у дослідження питань сутності і ролі інтелектуальних ресурсів та технологій їх використання в економіці, в оцінках впливу

ІК зробили вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти В.А. Верба [1], А.М. Гофіяк [3], А.І. Грабченко [4], А.Н. Козирев [5], Д. Коціскі [6], І.Ф. Коломієць [7], О.П. Косенко [8], І.М. Личева [9], М.І. Погорелов [10], Б.З. Мільнер [11], В.Л. Товажнянський [12], Г. Мінцбург [13], Н.П. Ткачова [14], В.Н. Нечепуренко [15], С.А. Мехович [16], А.Чухно [17], С.Г. Міхнева [18] та ін. У їх наукових працях висвітлені питання науково-технічної політики в різних галузях економіки, трансферу інноваційних технологій, оцінювання інтелектуального потенціалу та факторів впливу на інноваційний розвиток як на окремих підприємствах, так і на регіональному рівні.

Невирішені питання. Змістовні і корисні напрацювання зарубіжних та вітчизняних вчених із питань сутності, формування та використання інтелектуального потенціалу в формі інтелектуального капіталу (ІК) створюють реальну наукову базу для подальших досліджень. Однак для більш ефективного використання як інтелектуального потенціалу, так і механізму управління цим потенціалом з метою забезпечення соціально-економічного розвитку необхідно приділити увагу його оцінюванню.

Метою статті є розглянути вплив інтелектуального потенціалу на розвиток регіонів і підприємств та проаналізувати його оцінку на основі бенчмаркінгу.

Основний матеріал. Стратегічним ресурсом розвитку країни є її людський капітал, ядром якого має бути інтелектуальний капітал, сформований і задіяний на креативно мислячій, соціально відповідальній і активно діючій національній еліті, що сповідує культуру і духовність, гуманні цінності та бережливе відношення до людей, природи, держави.

Проблема вимірювання інтелектуального потенціалу, його використання і нарощування в регіональній політиці соціально-економічного розвитку по шляху інноваційної стратегії є водночас затребуваною, значимою і економічно доцільною. Формуючи підхід до оцінювання інтелектуального капіталу і його впливу на економічний розвиток регіонів, необхідно орієнтуватися на принцип збалансованості його складових частин (промисловості, сільського господарства, науково-технічних ресурсів та інших).

Особливу увагу необхідно приділити факторам зростання рівня зайнятості населення і рівня заробітної плати, зменшення кількості збиткових підприємств, підвищення інноваційної активності підприємств і організацій, зростання продуктивності праці і, водночас, доходів населення.

Беручи за основу інноваційну стратегію економічного розвитку регіонів, можна визначити найбільш характерні показники, що визначають цей процес. Із наукових робіт [3; 5; 7; 15; 20; 21] і з власного аналізу до таких відносимо:

- валовий регіональний продукт;
- обсяг промислового виробництва;
- інтегральний показник рівня ІК;
- обсяг інвестицій в інноваційну і науково-технічну сфери (у цілому);
- обсяг прямих іноземних інвестицій;
- показники експертно-імпортової діяльності;
- рівень доходів населення;
- рівень енергоефективності виробництва;
- рівень та темпи зростання конкурентоспроможності регіонів.

Більшість із цих показників є складовими (інтегральними) з багатьох деталізованих оцінок, що потребує створення розширених таблиць інформаційного забезпечення оцінок і розрахунків. Для моделювання оцінок потенціалу, факторів впливу на

Розділ 1 Маркетинг інновацій

економічну ситуацію та стратегію регіонального розвитку маємо взяти ці базові показники і сформувані свій підхід. Відмітимо, що для змістовного розкриття і оцінки потенційних можливостей інтелектуального капіталу регіону, необхідно мати на увазі, що однозначного вирішення цієї проблеми не існує, а конкретні значення оцінок являють собою нове інформаційне поле, що формується в деяких вірогідносних межах. Підтвердженням цього положення можна вважати такі особливості регіонів як об'єктів оцінювання їх інтелектуального капіталу:

- відкритість регіону як економічної системи;
- наявність активних міграційних процесів (мобільність трудових та інтелектуальних ресурсів);
- значною мірою стихійність фінансових міжрегіональних потоків та інвестиційних процесів.

Іншою особливістю, що може вносити погрішність в оцінці, є недосконалість статистичної бази, зокрема відсутність значного числа саме прямих базових характеристик інтелектуального капіталу і чітко визначених факторів його впливу на соціально-економічний розвиток із позицій переходу на інноваційну стратегію економічного зростання. Наприклад, у статистиці не представлені дані, які б характеризували ефективність інвестицій в ІК і результативність управління регіональним розвитком. Якщо за такий показник визначити ВРП, то фактори формування ВРП залишаються в більшості своїй всередині «чорного ящика» організації внутрішньорегіональної діяльності. Але є і позитивні аргументи на користь вимірювання ІК на основі наявних статистичних даних, це – світовий досвід, теоретична наукова обґрунтованість пріоритетного впливу ІК на економічний розвиток, аналітичні розрахунки очікуваних результатів і змін у реальних економічних системах (підприємства, галузі, регіони).

Оцінювання потенціалу ІК регіонів і його впливу на розвиток залишається значимим і необхідним саме в умовах більш адекватних реальній практиці розвитку економічних систем схем, алгоритмів, моделей і методів аналізу, прогнозування і проектування майбутнього.

Використовуючи наявні статистичні дані для проведення аналітичної і розрахункової оцінки потенціальної ситуації в регіонах і перспектив їх реалізації, за базові блоки інформаційного поля можна визначити: науково-технічний і кадровий потенціал, інноваційні ресурси регіонів в завершених розробках і запозичених новаціях, дані щодо рівня конкурентоспроможності регіонів, у тому числі на міжнародному ринковому рівні, масштаби і рівень розвитку сфери послуг, ефективність системи управління. Разом ці фактори пріоритетно визначають роль ІК в процесі соціально-економічного розвитку регіону. У формі структурної моделі ці пріоритети представлені на (рис. 1).

На представленому рис. 1 визначені фактори впливу на розвиток регіонів. Вербальний концепт моделі регіонального розвитку сформулюємо таким чином: інтелектуальний потенціал, доповнений інноваційною активністю, при підвищенні рівня інвестиційної привабливості регіону та в умовах розвитку інфраструктури, у т. ч. за рахунок створення регіональної інноваційної системи, може забезпечити високі темпи розвитку регіону, підвищити його вклад в економіку України та забезпечити конкурентоспроможності суб'єктів бізнесу, у т. ч. на міжнародних ринках. Процес розвитку залежить від стану економічної системи, наявних ресурсів і прийнятої моделі управління розвитком.

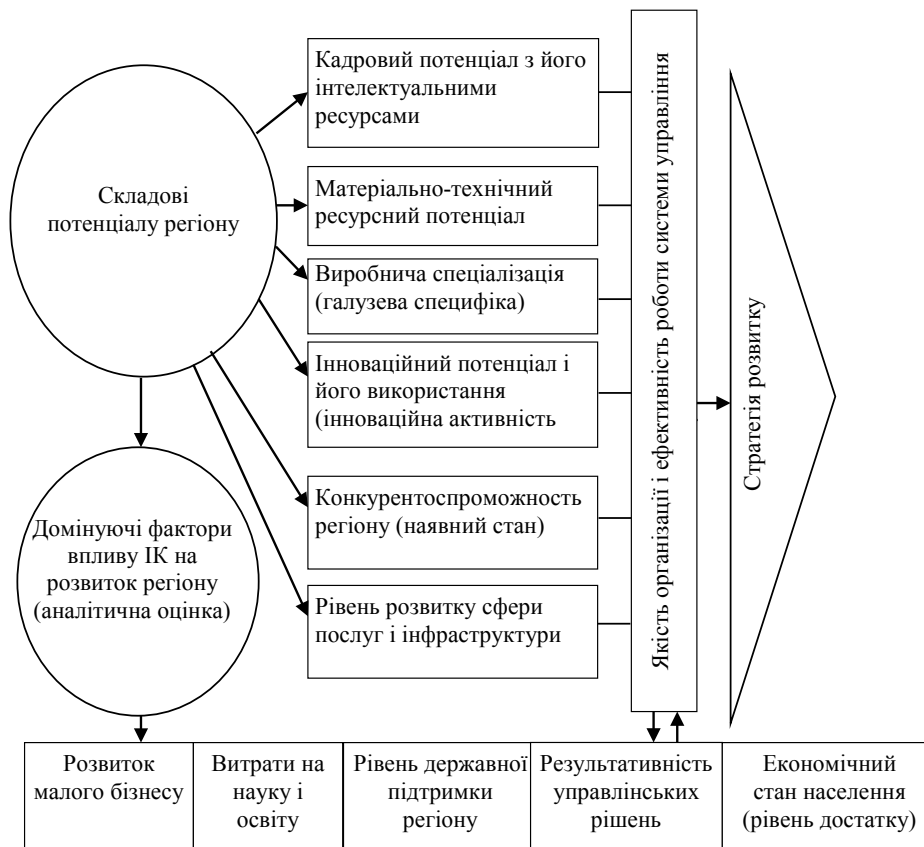

Рисунок 1 – Структура потенціалу регіону та фактори впливу на його розвиток

У признаних лідерів світового ринку – іміджевих великих міжнародних компаніях – постійно і стабільно відбувається активний інноваційний процес, де паралельно проводиться як політика оперативного еволюційного оновлення, так і політика напрацювань стратегічних радикальних інновацій зі значним терміном від ідеї до її реалізації. Цей другий напрямок використовує бенчмаркінгову методологію дослідження та управління і з досить корисними результатами. Зрозуміло, що між еволюційною моделлю і стратегією радикальних оновлень є певні відмінності. А звідси дослідження цього напрямку має свої особливості. І перше питання, яке виникає – на які цілі, завдання, показники направляти бенчмаркінгові дослідження? У нашому розумінні, бенчмаркінг в моделі інноваційно-радикальних змін (ІРЗ) направлений на всебічне визначення інноваційних потреб і можливостей застосування інтелектуального капіталу.

ІРЗ – це модель, що акцентує увагу на інноваційному ядрі інтелектуального капіталу, на його просуванні в глиб нових знань, на підтримці процесу створення доданої вартості при тісному поєднанні науки і комерційної діяльності. Інноваційний процес представляє довгу хвилю створення доданої вартості і є основним творцем

Розділ 1 Маркетинг інновацій

майбутніх фінансових результатів. У цьому сенсі успішне конкурування в кінцевому рахунку означає створення нових компетенцій, нових можливостей та нових проєктів.

Система ІРЗ оцінює інноваційні здібності, що роблять можливим реалізацію нових ідей і проєктів, які приведуть до нових продуктів і послуг за допомогою відповідних процесів. Бенчмаркінгова методологія ІРЗ також оцінює інноваційну інфраструктуру, здатну підтримувати всі нові проєкти, які підприємство почало розробляти і збирається провадити в майбутньому. Цей процес оцінки йде в двох напрямках. З одного боку, ми приймаємо як базу відліку цілі та завдання підприємства, організаційної одиниці або інноваційного проєкту, з іншого боку, – ми приймаємо як еталон еквівалентний інноваційний проєкт (компанію або її окрему організаційну одиницю) кращого в цьому класі конкурента. Вітчизняні підприємства сьогодні повинні досягти успіху в конкуренції з технологіями, які стають все більш поширеними і глобально затребуваними, з організаціями, які стали гнучкими. Щоб бути життєздатними в мінливих умовах сьогодення, регіони та підприємства повинні вміти постійно вдосконалюватися, зробивши це вміння частиною свого звичайного функціонування. Базові властивості і визначення конкурентоспроможного підприємства в контексті «нової» економіки і, особливо, визначення новаторської компанії, надають основу для побудови загальної моделі системи ІРЗ (рис. 2).

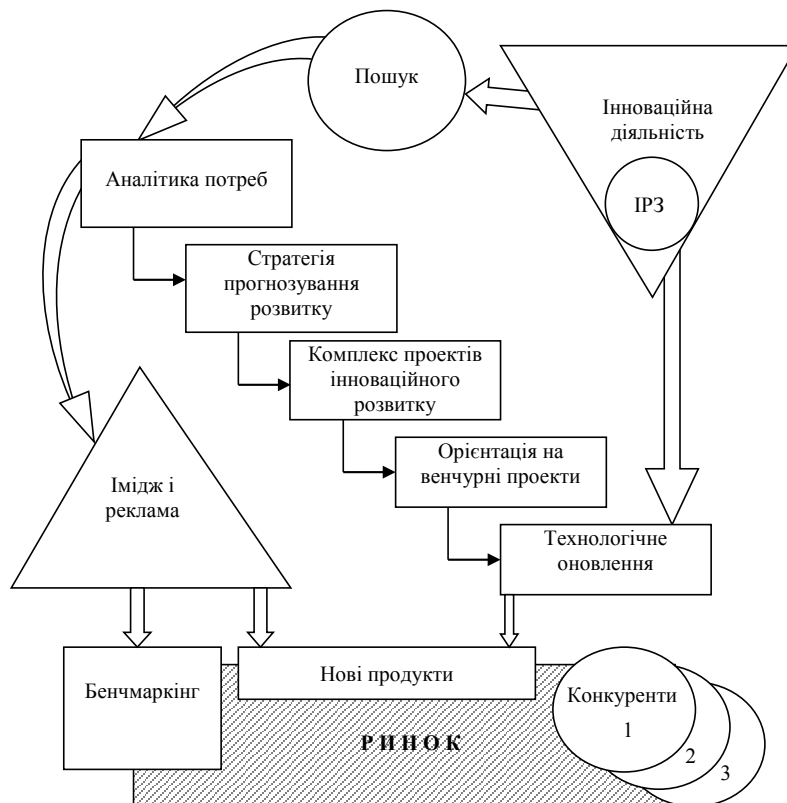

Рисунок 2 – Структура завдань ІРЗ-бенчмаркінгу для регіонів

Рис. 2. дає логічну картину основних елементів, що утворюють структуру завдань ІРЗ у бенчмаркінговій технології.

Підхід до збору інформації для бенчмаркінга – комбінований: із наукових узагальнень, практики економічного аналізу та методом опитування. Враховуючи те, що можливі варіанти, коли значна частина інформації (насамперед, про проект конкурента) не відома точно, у більшості питань в опитувальних листах необхідно включати признак «точність відповіді» або «коефіцієнт довіри». Завдяки включенню в аналіз отриманих результатів, модель ІРЗ дозволить також оцінити ступінь надійності бенчмаркінгу та його складових, щоб спланувати систематичне вдосконалення процесу збору інформації. При зборі інформації для бенчмаркінгу ІК вирішується завдання визначення причинно-наслідкових зв'язків між показниками досліджуваної функції розвитку. Важливо, щоб ці зв'язки були характерними для даної галузі, даного підприємства, поточної ситуації на ринку і т. д. Важливими моментами при зборі інформації є також представлення даних про лідерів і про себе в одному форматі та визначення розумної межі щодо детальності і точності інформації, що збирається.

Висновки. Науковий розгляд сутності і методів використання інтелектуального капіталу на цьому етапі економічного розвитку України має свої завдання, серед яких відмітимо такі напрямки дослідження як структура цього капіталу, оцінка потенціалу на рівні підприємств, регіонів та країни в цілому, визначення основних факторів впливу на інтелектуальний капітал, оцінка ефективності інвестицій у його підтримку.

Подальші дослідження стосуються таких нерозкритих питань, як зв'язок ІК із механізмами управління інноваційним розвитком, ефективність інвестицій в ІК, необхідності забезпечення інтелектуалізації суспільства, оцінювання інтелектуального потенціалу суб'єктів економічної діяльності.

1. Верба В.А. Методичні рекомендації з оцінки інноваційного потенціалу підприємства / В.А. Верба, І.В. Новіков // Проблеми науки. – 2003. – №4. – С. 22.
2. Перерва П.Г. Науково-інноваційний потенціал України та сучасні проблеми його використання [Електронний ресурс] / П.Г. Перерва, О.В. Жегус. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Natural/vcpi/TPtEV/2011_26/statiya/Pererva.pdf.
3. Гофіяк А.М. Проблеми оцінки інтелектуального потенціалу як особливої форми капіталу / А.М. Гофіяк, Г.В. Головка / Збірник праць Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка. – 2012. – №11.
4. Грабченко А.И. Основы маркетинга высоких технологий : учебное пособие / А.И. Грабченко, П.Г. Перерва, Р.Ф. Смоленик. – Х. : ХГПУ, 1999. – 242 с.
5. Козырев А.Н. Интеллектуальный капитал: состояние, проблемы [Електронний ресурс] / А.Н. Козырев // ЦЭМИ. – РАН. – Режим доступу: <http://www.koism.rags.ru/publ/articles/27.php>.
6. Перерва П.Г. Трансфер технологій : монографія / [П.Г. Перерва, Д. Коціскі, Д. Сакай, М. Вереш Шомоші]. – Х. : Віровець А.П. «Апостроф», 2012. – 668 с.
7. Коломієць І.Ф. Еволюція теорій інноваційно-технологічного розвитку в ретроспективній оцінці / І.Ф. Коломієць, Г.В. Гошовська // Регіональна економіка. – 2014. – №2. – С. 178-187.
8. Перерва П.Г. Антикризисні інструменти сталого розвитку підприємства: інноваційна, інвестиційна та маркетингова політика [Електронний ресурс] / П.Г. Перерва, А.В. Косенко, О.П. Косенко. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/vcpi/TPtEV/2012_25/statti/16Pererv.pdf.
9. Лычева И.М. Совершенствование механизма реализации интеллектуального капитала компании [Електронний ресурс] / И.М. Лычева. – Белгородский ГТУ им. В.Г. Шухова. – Режим доступу: conf.bstu.ru.0044/2040.doc/.
10. Перерва П.Г. Організація та управління інноваційною діяльністю / П.Г. Перерва, С.А. Мехович, М.І. Погорелов. – Харків : НТУ «ХП», 2008. – 1025 с.

Розділ 1 Маркетинг інновацій

11. Мильнер Б.З. Управление знаниями – вызов XXI века / Б.З. Мильнер // Вопросы экономики, 1999. – №9. – 109 с.
12. Перерва П.Г. Антикризисный мониторинг финансово-экономических показателей работы машиностроительного предприятия / П.Г. Перерва, В.Л. Товажнянский // Экономика развития. – X. : ХНЕУ. – 2010. – №2 (54). – С.46-50.
13. Минцбург Г. Школы стратегий / Г. Минцбург, Б. Альстренд, Дж. Лемпел. – СПб. : Питер, 2000. – 336 с.
14. Перерва П.Г. Синергетический эффект бенчмаркингу конкурентных переваг / П.Г. Перерва, Н.П. Ткачова // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – Т. 1, №4. – С. 55-66.
15. Нечепуренко В.Н. Основные подходы к измерению темпов научно-технического прогресса / В.Н. Нечепуренко, С.В. Леонов / Вісник Української академії банківської справи. – 2002. – №1. – С. 81-86.
16. Перерва П.Г. Экономика та організація інноваційної діяльності : підручник / П.Г. Перерва ; за ред. П.Г. Перерви, С.А. Меховича, М.І. Погорелова. – Харків : НТУ «ХП», 2008. – 1080 с.
17. Чухно А. Институционализм: теория, методология, значение / А. Чухно / Экономика Украины. – 2008. – №6. – С. 4-12.
18. Михнева С.Г. Интеллектуализация экономики: инновационное производство и человеческий капитал [Электронный ресурс] / С.Г. Михнева. – Режим доступа: Students/ru. <http://news.students.ru/2007/11/27>.
19. Перерва П.Г. Мониторинг інноваційної діяльності: інтерпретація результатів / П.Г. Перерва, І.В. Гладенко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2010. – №2. – С. 108-116.
20. Тугускина Г. Оценка эффективности инвестиций в человеческой капитал предприятий / Г. Тугускина // Управление персоналом. – 2009. – №3.
21. Перерва П.Г. Самомаркетинг менеджера и бизнесмена / П.Г. Перерва. – Ростов н/Д : Феникс, 2003. – 592 с.

1. Verba V.A., & Novikov, I.V. (2003). Metodichni rekomendatsii z otsinky innovatsiinoho potentsialu pidpriemstva [Methodological recommendations on the evaluation of innovative potential of the enterprise]. *Problemy nauky – Problems of science*, 4, 22 [in Ukrainian].
2. Pererva P.G., & Zhehus, O.V. (n.d.). Naukovo-innovatsiini potentsial Ukrainy ta suchasni problemy yoho vykorystannia [Research and innovative potential of Ukraine and problems of its contemporary use]. *archive.nbuv.gov.ua*. Retrieved from http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Natural/vcpi/TPtEV/2011_26/statiya/Pererva.pdf [in Ukrainian].
3. Hofiak, A.M., & Holovko, H.V. (2012). Problemy otsinky intelektualnoho potentsialu yak osoblyvoi formy kapitalu [Problems of assessment of intellectual potential as a special form of capital]. *Zbirnyk praz Poltavskoho natsionalnoho texnichnoho universitetu im. Y. Kondratyuka – A proceedings of the Poltava national technical University*, 11 [in Ukrainian].
4. Hrabchenko, A.S., Pererva P.G., & Smolovik G.F. (1999). *Osnovy marketinha vysokikh texnologii [Principles of marketing of high technology]*. Kharkiv [in Russian].
5. Kozыrev, A.N. (n.d.). Intelektualnyi kapital: sostojanie, problemy [Intellectual capital: current state, problems]. *CEMI – RAS*. Retrieved from <http://www.koism.rags.ru/publ/articles/27.php> [in Russian].
6. Pererva, P.G., Kozicki, D., Sakai, D., & Beresna Somosi, M. (2012). *Transfer texnologii [Transfer of technologies]*. Kharkiv: Virovets A.P. «Apostrof» [in Ukrainian].
7. Kolomiets, I.F., & Gorzowska, G.V. (2014). Evolutsia teorii innovatsiino-texnologichnoho rozvytku v retrospektivnii otsintsi [The Evolution of theories of innovation and technology development in a retrospective assessment]. *Regionalna ekonomika – Regional economy*, 2, 178-187 [in Ukrainian].
8. Pererva, P.G., Kosenko, A.V., & Kosenko, O.P. (n.d.). Antikryzovi instrumenty staloho rozvytku pidpriemstva: innovatsiina, investitsiina ta marketynhova politika [Anti-Crisis instruments for sustainable development of enterprise: innovation, investment and marketing policy]. *www.nbuv.gov.ua*. Retrieved from http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/vcpi/TPtEV/2012_25/statti/16Pererv.pdf [in Ukrainian].

9. Lycheva, S.M. (n.d.). Sovershenstvovanie mehanizma realizatsii intelektualnogo kapitala kompanii [Improvement of mechanism of company intellectual capital realization]. Belgorodskii HTU im. V.G. Shuhova. *conf.bstu.ru*. Retrieved from *conf.bstu.ru.0044/2040.doc/* [in Russian].

10. Pererva, P.G., Mehovych, S.A., & Pogorelov, N.I. (2008). *Orhanizatsiia ta upravlinnia innovatsiinoiu diyalnistyu [Organization and innovation management]*. Kharkiv: NTU «KhPI» [in Ukrainian].

11. Milner, B.S. (1999). Upravlenie znaniiami – vyzov XXI veka [Knowledge Management – challenge of XXI century]. *Voprosy ekonomiki – Issues of Economics*, 9, 109 [in Russian].

12. Pererva, P.G., & Tovazhnyanskyi, V.L. (2010). Antikrizovyi monitorynh finansovo-ekonomichnikh pokaznikov roboti mashinibudivnoho pidpriemstva [Anticrisis monitoring of financial and economic indicators of work of machine-building enterprise]. *Ekonomika rozvytku – Economics of development*, 2(54), 46-50 [in Ukrainian].

13. Mintzberg, G., Ahlstrand, B., & Lempel, J. (2000). *Shkoly stratehii [School strategies]*. Saint Petersburg: Piter [in Russian].

14. Pererva, P.G., & Tkacheva, N.P. (2011). Synerhetychnyi efekt benchmarkingu konkurentnykh perevah [Synergetic effect of benchmarking competitive advantages]. *Marketynh i menedzhment innovatsii – Marketing and management of innovations*, 4(1), 55-66 [in Ukrainian].

15. Nechepurenko, V.N., & Leonov, S.V. (2002). Osnovni podkhody k izmereniiu tempov nauchno-tekhnicheskoho prohressa [The Main approaches to measuring the pace of technological progress]. *Visnik Ukrainiskoi akademii bankivskoi spravy – Bulletin of the Ukrainian Academy of banking*, 1, 81-86 [in Ukrainian].

16. Pererva, P.G., Mehovych, P.A., & Pogorelov, M.I. (2008). *Ekonomika i orhanizatsia innovatsiinoi diialnosti [Economics and organization of innovation activity]*. Kharkiv: NTU «KPI» [in Ukrainian].

17. Chuhno, A. (2008). Institutionalism: teoriia, metodolohia, znachenie [Institutionalism: theory, methodology, significance]. *Ekonomika Ukraini – Economy of Ukraine*, 6, 4-12 [in Ukrainian].

18. Mihneva, S.G. (n.d.). Intelektualizatsia ekonomiki: innovazionnoe proizvodstvo i chelovecheckii kapital [Intellectualization of economy: innovative production and human capital]. *news.students.ru*. Retrieved from *Students/EN.http://news.students.ru/2007/11/27* [in Russian].

19. Pererva, P.G., & Gladenko, I.V. (2010). Monitorynh innovatsiinoi diialnosti: interpretatsia rezultativ [Monitoring of innovative activity: interpretation of results]. *Marketynh i menedzhment innovatsii – Marketing and management of innovations*, 2, 108-116 [in Ukrainian].

20. Tuhuskina, H. (2009). Otsenka effektivnosti investitsii v chelovecheskii kapital predpriyatii [Effektivnosti evaluation of investment in human capital of enterprises]. *Upravlenie personalom – Personnel management*, 3, [in Russian].

21. Pererva, P.G. (2003). *Samomarketynh menedzhera i biznesmena [Self-Marketing Mnager and businessman]*. Rostov n/D: Feniks [in Russian].

П.Г. Перерва, д-р екон. наук, професор, декан економічного факультета, НТУ «Харківський політехнічний інститут» (г. Харків, Україна);

М.Ю. Глизуца, асистент кафедри організації виробництва і управління персоналом, НТУ «Харківський політехнічний інститут» (г. Харків, Україна)

Бенчмаркінг как метод оценки интеллектуального потенциала регионов

В статье рассмотрена проблема измерения интеллектуального потенциала, его использования и наращивания в региональной политике социально-экономического развития. Уделено внимание процессу интеллектуализации экономической деятельности хозяйственных структур и предприятий в аспекте его влияния на инновационное развитие регионов. Предложено оценивать интеллектуальный потенциал региона с использованием бенчмаркинговой технологии.

Ключевые слова: интеллектуальный потенциал, научно-технический потенциал, интеллектуальный капитал, бенчмаркинг.

P.G. Pererva, Doctor of Economics, Professor, Dean of the Economic Faculty, NTU «Kharkiv Polytechnic Institute» (Kharkiv, Ukraine);

M.Y. Gliznuta, Assistant Professor of the Department of Organization of Production and Personnel Management, NTU «Kharkiv Polytechnic Institute» (Kharkiv, Ukraine)

Benchmarking as a method of assessment of region's intellectual potential

The aim of the article. The purpose of this article is to examine the influence of intellectual potential on the development of regions and enterprises and to analyze its assessment on the basis of benchmarking.

The results of the analysis. The process of finding Ukraine to a stagnant and unstable mode of the transition stage of development clearly indicates the presence of extremely complicated problems, a significant share their root origins has internal. One reason for the problems is the inefficient use of existing resources, including intellectual potential should be put to Peres. World experience shows that only through attention to intellectual wealth, and through effective mechanisms of its use innovative economy formed and highly-developed new society. In the scientific-technical and intellectual sectors of society the capacity and mechanisms to manage this capacity are formed to ensure social and economic development. Consideration of intellectual resources, intellectual potential and scientific and technical component of this potential angle of impact on the economy and on individual economic structure of the system is permanently relevant, and especially in such a situation, when other resources are exhausted or not available.

Informative and useful achievements of foreign and domestic scientists on the nature, formation and use of intellectual potential in the form of intellectual capital (IC) poses a real scientific basis for further research. However, for more effective use of intellectual potential and the mechanism of management of this potential to ensure social and economic development, attention should be paid to its assessment.

The article considers the problem of measuring intellectual potential, its use and capacity in the regional policy of social and economic development. Attention is paid to the process of intellectualization of economic activity of economic entities and enterprises in the aspect of its influence on innovative development of regions. It is asked to assess the intellectual potential of the region using benchmarking technology.

Evaluation of potential IR regions and its impact on development remains a meaningful and necessary in terms more adequate to the real practice of development of economic systems diagrams, algorithms, models and methods of analysis, forecasting and designing the future.

In the recognized global market leaders the largest international image companies constantly and consistently there is an active innovative process where in parallel, as the operational policy evolutionary upgrade policy and strategic developments of radical innovations with significant period from idea to its realization. This second direction uses benchmarking as the research methodology with useful results.

Conclusions and directions of further researches. A scientific review of the nature and methods of the use of intellectual capital at this stage of economic development of Ukraine has its own challenges, among which are such areas of study as the structure of this capital, capacity assessment at the level of enterprises, regions and the country as a whole, identify the key factors influencing intellectual capital, evaluation of investment efficiency in support of it.

Further studies relate to such unsolved issues as the relationship of the IR with the mechanisms of management of innovative development, efficiency of investments in IR, the need to ensure the intellectual development, assessment of intellectual potential of subjects of economic activity.

Keywords: intellectual potential, scientific and technical potential, intellectual capital, benchmarking.

Отримано 23.10.2015 р.